

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

EMILY HOWES

FIICELE PICTORULUI

Traducere din engleză și note de
CARMEN PAȚAC

HUMANITAS
fiction

Redactor: Mihaela Pascu-Oglindă
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Dragoș Dumitrescu, Veronica Dinu

Tipărit la Livco Design

EMILY HOWES
THE PAINTER'S DAUGHTERS
Copyright © 2024 by Emily Howes
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2025,
pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
HOWES, EMILY
Fiicele pictorului / Emily Howes;
trad. din engleză și note de Carmen Pațac. –
București: Humanitas Fiction, 2025
ISBN 978-606-097-649-3
I. Pațac, Carmen (trad.; note)
821.111

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Pentru mama

„Și cât despre drăguța de Peggy Gainsborough, ea și-a dus viața lipsită de egoism, și-a găsit fericirea deplină în iubirea celor atât de dragi inimii ei, și n-a regretat niciodată situația și titlul care, într-un fel, îi fuseseră aproape impuse.“

Emily Baker, *Peggy Gainsborough:
The Famous Painter's Daughter*, 1909

„Dacă nu ai visuri, vei trăi înăuntrul lor.“

Robert Burton, *Anatomia melancoliei*, 1628

PARTEA ÎNTÂI

PEGGY

Patina

Mai întâi, pânza.

Nu una singură, ci multe. Dreptunghiuri mari aduse și duse, înfășurate cu grijă în giulgiu. Ca niște cadavre, ne gândeam de fiecare dată când le urmăream cu privirea de la fereastră. Ca niște trupuri țepene, scunde, înalte, subțiri și late, câte unul pentru fiecare, așa cum veneau în cărucioare și dispăreau din nou. Și, sub giulgiu, dezgolită din nou în intimitate, vasta lor întindere pustie, goliciunea lor, precum pielea despuiată, fără acoperământ.

Uneltele din atelierul lui sunt aranjate meticulos, ca instrumentele într-o orchestră. Șevaletul, paleta, tava pentru estompare, cadrul de întindere, pânza grunduită, malștocul, pensulele cu vârf ascuțit ca un ac sau groase cât un deget, penele de gâscă, pensulele de bijutier și pensulele cu peri. O tușă pentru fiecare punctișor din ochiul tău, pentru a netezi fiecare fir rebel de păr. Unelte ca să redai viața reală, și apoi s-o îndulcești, făcând-o perfectă.

E sâmbătă după-amiaza. Sfârșit de august, aerul e fierbinte și nemișcat în casa cu obloanele trase. Și tata începe să picteze ceva, începe să picteze pe cineva.

Ușa atelierului e întredeschisă. Este liniște. Molly și cu mine umblăm de colo până colo, sperând să fim văzute.

Stă cu spatele la noi, frecându-se cu degetele pe obraz în locul unde începe să-i mijească barba de după-amiază. Pânza

e în fața lui, așteptând. Într-o mână, tata ține ceva mic și alb. Înmoaie chestia aia într-un castronel puțin adânc și-o ridică, șiroind.

Un chicotit înăbușit, o scândură de la dușumea care scârțâie. Se întoarce pe jumătate.

— Ei, da' cine-o fi acolo?

Încercăm să nu scoatem nici un sunet, dar Molly mă calcă pe picior.

— Arătați-vă în clipa asta, sau vă arunc în apa de pastă! Știe că suntem noi.

— Bună, zic eu. Glasul meu răsună prea tare în liniștea după-amiezii.

Ne vede în ușă și întinde mâna. Pare înfierbântat și obosit.

— Intrați, hoinarelor, să vă văd și eu un pic până m-apuc de lucru.

Și pe urmă adaugă, când noi împingem ușa cu prea mult entuziasm și o facem să se lovească de perete:

— Dar să știți că am o durere cumplită de cap, așa că nici să n-aud c-aveți chef să cântați, să dansați, să faceți hărmălaie, să mă contraziceți și, mai ales, să vă agățați de gâtul meu.

Molly e înnebunită să i se agațe de gât, deși ea e mai mare decât mine și mai grea.

— Ce faci acum? îl întreb.

— Spală pâza, spune Molly. L-am văzut altă dată.

— N-o spăl, Moll, o pregătesc. Vino-ncoace și-o să-ți arăt.

În atelier miroase a vopsea, a săpun, a bere trezită și mai e și alt miros, pe care nu-l știu, dar care vine de la mâinile și părul tatei, de la mânecile jachetei de pe el.

— Ei, acuma, zice el, Căpitanu' mai întâi, fiindcă ea-i cea mai mică. Întinde mâna, Peg.

Întind mâna cu palma în sus, și tata îmi pune o piatră, aspră și albă, de parc-ar fi din os. Și pe urmă îmi acoperă mâna cu mâna lui mare, arătându-mi ce trebuie să fac, băgând piatra

ponce într-un castron cu apă și scoțând-o. Împreună o plimbăm pe pânză, netezind noduri și dâmburi. Mâna lui e roșie și zbârcită, o mână care muncește, iar a mea e o scoică acoperită de mâna lui.

— Așa, Căpitane, spune el. Acuma, ușurel!

Înmuiem din nou piatra și nu se aude decât respirația noastră, zgomotul ușor al apei în castron, și pe urmă hârșăitul pietrei pe fața pânzei.

Molly stă pe lângă mine și se uită.

— Când e rândul meu? întreabă ea. Când e rândul meu? Acuma-i rândul meu?

— Stai un pic, Molly dragă.

— Nu-i rândul tău, Moll, răspund eu. E tot al meu.

Apa mi se scurge pe braț în jos, făcându-și drum spre mâneca rochiei, și nu știu cum să fac să nu mă mai gâdile, dar nu vreau nici în ruptul capului să nu mai fie rândul meu.

Molly se bagă și ea, cu buclele castanii căzându-i pe obraji, și întinde mâna să-l atingă pe tata pe braț, să se milogească din nou, dar se aud niște pași hotărâți pe podea. E mama, cu broboane mari de sudoare pe buza de sus, venind spre noi cu gura mare.

— Vine Lady Astor, spune ea, ca să vadă cum stă treaba cu un portret, și trebuie să plecăm de-aici în clipa asta. Și tu, Peggy, du-te imediat și pune-ți altă rochie, asta e plină de pete și storci apa din ea. Și, de fapt, ce facem noi aici? Îl chinuim pe tata, care are o grămadă de lucruri de făcut, iar printre ele nu e și să aibă grijă de niște fete. Și, Doamne Dumnezeule, Thomas, chiar trebuie să miroasă mereu a bere aici? Afară, afară, găsiți-vă altceva de făcut. Afară, afară, afară!

Și astfel suntem izgonite, și ieșim degrabă din cameră, cu apa picurându-mi încă de pe mâini. Împreună ne furișăm prin hol, pe lângă chipurile atârinate cu grijă care îți spun uite ce se-ntâmplă aici, uite care poți fi tu. Două fete ce

dispar pe scări în sus, ca două fantome gemene, pentru a găsi un alt joc, un alt mod de a-și petrece timpul. Suntem invitate împreună, complotăm împreună. Suntem întâmpinate cu drag, izgonite, convocate totdeauna împreună. Și, când Molly uită, țin eu minte în locul ei.

Mai târziu, când pâza e netedă și uscată, fără asperități și fără semne pe ea, gata pregătită, tata o să ne arate cum să punem primul strat, un roșu ocru intens, culoarea pământului și a sângelei la un loc. Căci culoarea pământului nu omoară celelalte culori, așa ne spune tata, și noi credem că e tare nostim că roșul lasă să trăiască toate celelalte culori. Roșu pentru dreptate, virtute și apărare, verde pentru speranță, roșu stins pentru subtilitate și înșelăciune, albastru strident pentru extravaganță. Mesaje ascunse pentru a avertiza, a lăuda, a linguși. Fiecare culoare amestecată cu cealaltă pe marginea unei panglici lăsate de pensulă, sau cu lumina care cade de la soare. E o formă de magie pe care doar el o știe.

De atunci încoace, din acele vremuri de demult, m-am gândit că toate culorile au viața lor proprie, puterea lor proprie, ca și cum ar fi personaje într-o povestire, care fac scandal ca să fie auzite. Acum sunt verdele pe care-l găsești în umbre, verde pământiu, probabil, vopseaua de bază, stinsă. Iată ce fac secretele. Dar când eram mică și stăteam la Ipswich, aveam o nuanță roz, rozul gingaș al carnației, pal și iridiscent pe fundalul pământului închis la culoare din Suffolk. Și Molly la fel. Aveam aceeași culoare atunci.

Rama

Casa noastră e mare și făcută din piatră albă. Se află chiar în mijlocul orașului Ipswich, pe Foundation Street. Înăuntru e mereu întuneric, de iarna până vara, cu scări care coboară spre hol, unde pereții sunt acoperiți cu chipuri peste chipuri, amirali cu bicornuri roșii și preoți cu ochi pătrunzători, care se uită la tine din ramele lor prăfuite. Mama e și ea acolo, cu boneta ei fistichie. Bunicul cu peruca lui scurtă. Din partea tatei, căci nu e voie să pomenim de cel din partea mamei. Și acolo, în mijloc, deasupra capetelor noastre, suntem și noi, îngemănate, într-o ramă uriașă. Nu noi suntem de vânzare, de fapt. Noi vindem.

Ridică-ți privirea ca să vezi ce poate face tata din tine, pentru prețul potrivit. Așa zicem noi. Poate să oprească timpul în loc. Te poate surprinde între nodurile și înfloriturile din lemnul aurit, prins în mișcare, prins într-o respirație. Nuanțele de verde umbrat intră una în alta și se suprapun în straturi de vopsea: brun, brun-roșcat, albastru-verzui de Caledonia. Întind mâna după un fluture, fluturele-verzei, fluturele ăla pe care-l găsim în gardurile vii din Ipswich. Degetele mele ezită deasupra aripilor de culoarea untului. E mâna mea, întotdeauna îmi spun asta, și nu e mâna mea. Mâna din fața mea are zgârieturi de pisică pe dosul palmei, ceva lipicios de la masa de prânz pe degetul mare, și murdărie sub unghii. Mâna de pe perete radiază. E perfectă. Pășim printre umbre,

și rochiile noastre strălucesc în alb de plumb și galben de Napoli. Privesc în sus la chipul meu și mă întreb ce vine după asta. Ce-aș face dacă l-aș prinde.

Trebuie să ne facem nevăzute când vin clienții, dar, din ascunzișul nostru de după balustradă, unde suntem în siguranță, îi urmărim cum se uită la chipurile noastre pictate. Molly își pune brațul pe după umărul meu, și ne ghemuim amândouă când se aude intrând și ieșind mica nobilime din Ipswich, care își târșăie pantofii de mătase și încălțările cafenii de piele ca pe niște făpturi mici ce iau lustrul de pe scândurile dușumelei. Când vine o persoană deosebit de importantă, să zicem un domn cu multe pământuri, sau nevastica lui, înțepată și dată cu pudră, mama stă pe hol și deschide și închide ușa întruna cu vreo jumătate de oră înainte, căci, dacă vântul bate într-o anumită direcție, simți mirosul cald și înțepător de hamei de la cazanul unde facem berea. Treaba asta, zice mama, e lipsită de eleganță. Molly îmi șoptește că, după părerea ei, este lipsă de eleganță să stai mereu să închizi și să deschizi tot timpul ușa ca un pui care încearcă să-și ia zborul, ceea ce, după părerea mea, e chestia cea mai hazlie pe care am auzit-o vreodată. Un timp ne facem că suntem pui și sărim peste straturile cu verdețuri din grădina cu legume, piuind și dând din aripi, până când Molly se împiedică și se lovește cu nasul de un gărduleț ce desparte straturile, iar rezultatul înseamnă sânge și lacrimi, și mama iese ca să ne frece ridichea.

În restul casei pereții nu sunt acoperiți cu chipuri, nu încă. Sunt o amestecătură de peisaje de la țară, râuri și câmpii, țărani, și căruțe, și pomi care își înfoaie frunzele de parcă vântul mișcă vopseaua. Asta-i place tatei la nebunie și, când nu mai sunt chipuri pe care să le termine, își ia șevaletul și niște pâine cu brânză într-un șervețel și vine înapoi târziu, ars de soare. Uneori, dacă avem noroc, ni se dau cutii cu